REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
În Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate.
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 213 | Braşov, Sâmbătă 27 Septemvrie (10 Octomvrie) | 1908.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvrie st. v. 1908

se deschide nou abonament pe cuartalul trei al anului, la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii foiei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şease luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Delegaţiunile.

De când s'a inaugurat dualismul şi s'a înfiinţat instituţiunea delegaţiunilor, cari să reprezenteze ambele state în cestiunile privitoare la afacerile comune (armata, trebile externe, ear în cei 30 de ani din urmă, s'adause şi guvernarea-administrarea provinciilor ocupate, Bosnia şi Herţegovina, din punctul de vedere al intereselor întregei monarhii), aceste delegaţiuni nu s'au întrunit în împrejurări mai importante şi mai grave, interioare şi exterioare ca acuma. Înăuntru continuă luptele între diferite naţiuni şi clase, şi cu greu şi foarte încet înaintează opera consolidării la care fiind direct interesată şi dinastia, aceasta a crezut, că va contribui puternic prin introducerea votului universal. In afară mare emulaţiune între diferitele puteri, state mari şi mici, tinzând fiecare din ele să şi asigure interesele şi să-şi mărească cercul de influinţă şi de putere, iar în peninzula balcanică o mare nesiguranţă în faţa problemelor de libertate şi dreptate şi de reforme interioare în Turcia şi la popoarele creştine supuse ca şi la cele independente; două evenimente însemnate, marcând situaţiunea de faţă: Anexiunea Bosniei şi Herţegovinei şi proclamarea independenţei Bulgariei.

In asemeni împrejurări s'au deschis eri delegaţiunile întrunite în Budapesta. Enunciaţiunile ce s'au făcut în ziua aceasta, începând cu discursul tronului, sunt toate pătrunse de o mare încredere în situaţiunea creată monarchiei printr'o muncă continuă de trei decenii dela tratatul dela Berlin încoace, precum şi încredere în aliaţii ei şi în genere în şansele de pace, ce rezultă din aceste alianţe şi din raporturile amicabile cu toate puterile.

*

Astfel *discursul tronului* aminteşte anexiunea Bosniei ca ûn eveniment, ce pentru monarchie înseamnă asigurarea posesiunei ei actuale. Aminteşte că trebue să se introducă instituţiuni constituţionale în Bosnia şi Herţegovina şi să se creeze acolo o stabilitate printr'o poziţie de drept clară şi neîndoioasă a lor, ceea ce o reclamă şi interesele europene.

„Prin retragerea trupelor Mele „din sandjacul Novibazar să dă tot„deodată dovadă nerăsturnabilă, că „politica Noastră nu tinde la câşti„garea altor teritorii în afară de ace„lea pe cari le poseda azi.

Esprimă apoi mesagiul speranţa, că Turcia va aprecia cu bunăvoinţă şi amicabil renunţarea la Novibazar din partea Austro-Ungariei şi esprimă cele mai bune dorinţe pentru consolidarea şi întărirea Turciei.

„Puterile — zice mesagiul mai departe — sunt toate conduse de intenţiuni pacinice şi „sunt înclinate a resolvi în înţelegere greutăţile încă esistente. Graţie alianţelor noastre cu Germania şi Italia şi a raporturilor noastre amicabile cu celelalte puteri, Austro-Ungaria poate contribui în mod însemnat la susţinerea păcii; problemă ce se poate numai atunci împlini cu succes, dacă ea va fi puternică şi bine armată".

Mesagiul încheie, esprimând speranţa, că delegaţiunile se vor îngriji pentru completarea puterei armate pe uscat şi pe apă şi binevenţează pe delegaţi, dela cari aşteaptă să fie conduşi de acest spirit patriotic şi de iubirea de jertfă.

*

Tot eri şi-a făcut şi ministrul de externe baron Aehrenthal, în comisiunea pentru externe a delegaţiunii austriace *expozeul* său *asupra situaţiunei exterioare*. A spus între altele, că în ce priveşte evenimentele, ce s'au petrecut în Turcia (proclamarea constituţiei) domneşte între puteri cea mai deplină înţelegere. Aceasta înţelegere fireşte nu se estinde şi asupra anexiunei Bosniei şi Herţegovinei, a căreia motive se înşiră pe larg în expozeu.

Baronul Aehrenthal face amintire apoi cu cuvinte simpatice de proclamarea independenţei Bulgariei şi încheie prin a accentua, că monarchia în unire cu Germania şi cu Italia stărue la susţinerea păcii şi că Austro-Ungaria merge mână în mână cu Rusia pe baza politicei inaugurate de mai mulţi ani în privinţa orientului european.

Aşa ar fi situaţiunea cum nu se poate mai strălucită. Acesta e aversul medaliei, ear reversul încă nu-l cunoaştem. Evenimentele cele mai apropiate ni-l vor descoperi, şi de aci ne vom putea convinge, dacă ne arată şi el o faţă liniştită şi pacinică, ori ne va înfăţişa privirea furioasă a vre-unui viitor răsboiu.

Intr'aceea delegaţii să se pregătească a vota un şir de nouă proiecte de lege, şi paralel un şir de nouă credite pentru acoperirea cheltuielelor ce le va cauza înmulţirea şi întărirea puterei armate pe uscat şi pe mare, aşa că în cele din urmă toate vor culmina în iubirea de jertfă a popoarelor mult încercate.

Declarările lui Khuen-Hedervary. Ziarul socialist »Népszava«, vorbind despre declarările ce le-a făcut contele Khuen-Hedervary în cunoscuta sa convorbire c'un redactor al lui »P. Lloyd« contra proiectului de reformă electorală al lui Andrassy, despre care proiect a zis că este o »caricatură a votului universal« scrie: Poziţiunea hotărâtă ce-o ia contele Khuen contra votului plural, pledează în favorul părerei, că în cestiunea votului universal regele Ungariei se gândeşte încă tot aşa cum s'a gândit la timp împăratul Austriei. Căci abia să poate admite, că un om al Corţii atât de vechiu şi leal, ca contele Hedervary, să facă după o audienţă ce a avut-o la Regele astfel de declarări şi să numească *necinstit* un proiect, căreia Regele i-ar fi dat aprobarea prealabilă. E mai mult ca probabil deci că declarările contelui Khuen-Hedervary, — înseamnă, că coaliţiei încă nu i-a succes a câştiga Coroana pentru călcarea angajamentului, ce ea l'a luat şi că causa loviturei de stat a nobilimei feudale încă nu e rezolvată la curte...

Anexarea Bosniei şi Herţegovinei. Din Serajevo se anunţă, că populaţiunea oraşului a luat în linişte şi cu demnitate la cunoştinţă manifestul Maj. Sale. Şedinţa consiliului comunal, convocată pe alaltăeri seara, a decurs în mod solemn, aducându-se omagii profunde Maj. Sale pentru actul său istoric. La propunerea consilierului comunal Mohamed Curic, s'a primit cu unanimitate, ca piaţa Philippovic să poarte pe viitor numele »Piaţa Francisc Iosif«.

Proiectul reformei electorale ar fi primit, după o ştire mai nouă, sancţiunea prealabilă a Maj. Sale. Se mai spune că textul proiectului, care se află sub tipar, va fi presentat dietei pe la sfârşitul acestei luni.

Anexarea Cretei la Grecia. Telegrame din Atena anunţă, că populaţiunea din Creta a proclamat eri anexarea Cretei la Grecia.

Din Budapesta.

— 6 Octomvrie n.

(Se tânguie vulpoiul bătrân. — O nouă epocă în politică?)

— *Cuvintelor unui vulpoi bătrân ca Holló Lajos*, vicepreşedintele partidului »independist«, *în politică numai rar li se poate da oarecare crezământ.* Chiar şi constatările nefavorabile ce le face, le poţi cualifica în anumite împrejurări de apucături diplomatice şi tactice. Însă totuşi ni se pare, că în articolul lui de fond de Dumineca trecută se găsesc şi unele accente mai sincere, cari pot fi luate în considerare la compunerea unui tablou despre starea posomorâtă a politicei coaliţioniste. Iată pasagele mai însemnate din acel articol din »Magyarország«:

»Noi, cari o viaţă 'ntreagă am luptat pentru independenţă, privim cu îngrijire la viitor... Câteva fotolii ministeriale, câteva formule goale şi o grozavă păcăleală a naţiunii va fi rezultatul ajuns.

»O pressă uriaşă, pe care stăpânirea o poartă de căpăstru, un regulament nou, care încătuşază lupta noastră parlamentară, şi un nou sistem electoral, care e potrivit să zădărnicească rezultatele luptei noastre naţionale, aceştia vor fi factorii, de cari va trebui să ţinem samă în luptele noastre viitoare.

»Ştim că tot Maghiarul caută în reforma electorală un mijloc de siguranţă împotriva primejdiei ce ne aşteaptă din partea naţionalităţilor şi a socialiştilor...

»Budapestei i se vor da 20 de cercuri şi tot aşa vor fi favorizate şi alte elemente, ce stau sub influinţe industriale şi de alt fel, şi la cari ştim că nizuinţele noastre naţionale află primire rece.

»Pe de altă parte rezervele mari aviatice ale rassei noastre în viitor vor fi lipsite de sprijinul elementelor fidele şi neclintite, ear în locul lor vor veni elementele trase 'mpinse ce stau sub influinţa demagogiei şi aşa puterile, necoapte vor fi atrase la foc.

»Poftim de mai aduceţi dup'aceea ideea naţională faţă de povoiul neînfrânt al mulţimii aţâţate.

»Poporul, care veacuri de-arândul a fost înfrăţit cu pământul patriei, va fi oschis dela drepturi«...

— Văzând, că dintre marile devize, cărora li s'au închinat partidele maghiare decenii de-arândul, parte mare s'au dovedit vorbe goale, după cum l'am văzut constatând mai sus şi pe Holló, — ziarele maghiare încep a-şi bate capul acum cu aflarea de »motive« nouă.

Aşa de pildă ziarul plătit, deci arhişovinist în înţeles guvernamental, »Pesti Hirlap« în numărul mai nou sub titlul sunător »Programul apărării naţionale« vine şi constată, că nesuccesul luptelor naţionale derivă de acolo, că li s'a dat direcţie greşită, că adecă nu cu coroana şi cu Austria trebuia să se răfuiască »naţiunea«, unde a aflat prea mare rezistenţă, ci cu cei dinlăuntrul ţării.

»Tabelele statistice ale lui Andrassy ne-au arătat, în ce direcţie suntem mai slabi«. (Că tocmai ziceai jupâne Iţic, că faţă de Austria sunteţi mai slabi!)*)

»Cunoscând acum primejdiile, zice ziarul amintit, ni se desfăşură înaintea ochilor întregul program al acţiunii de ajutorare. Noi vom indica de-odată în patru direcţii (nu va fi oare prea mult deodată?) grupurile problemelor ce ne-aşteaptă.

»Să nu mai căutăm noi »trofeie naţionale« în Viena. Dacă vom putea maghiariza milioanele poporului nostru, asta ar fi un trofeu mai mare, decât dacă regele maghiarizează 200 de cuvinte de comandă pentru 300 de mii de cătane... Aici acasă avem noi mai mulţi dujmani, decât în Austria şi la curte.«

Mai spune apoi că nu numai că o singură lege, ca cea a lui Andrassy, nu poate asigura eghemonia maghiară, ci numai o muncă pozitivă, apoi expune programul »pentru realizarea statului unitar naţional«.

1. *O nouă împărţire administrativă şi politică a Ungariei*, prin care să se poată asigura prepotenţa Maghiarilor, iar cu armele administraţiei să se împiedece lăţirea naţionalităţilor.

2. In regiunile, unde se prea lăţesc naţionalităţile, trebue întărit maghiarizmul prin *colonizări* şi parcelări.

3. *Politica culturală maghiarizătoare* trebue validitată începând dela şcoalele frobeliane (Kişdedovoduri) şi continuând cu şcoalele poporale maghiare şi cu bibliotecile poporale maghiare, până când rând pe rând toate şcolile vor deveni maghiare. Căci lăţirea limbii maghiare e mai uşoară între copii, decât în casarmă ori înaintea urnei electorale.

4. *Politica economică naţională maghiară* trebue să-o inaugurăm. Banul încă trebue să serveascâ politicei de maghiarizare. E o mare nenorocire pentru noi, că lumea noastră financiară e indiferentă faţă de ţintele naţionale. Să învăţăm dela naţionalităţi, cari au înfiinţat puternice institute finanţiare cu o mulţime de milioane, ce servesc esclusiv unor scopuri naţionaliste şi cari mai ales în Ardeal încep a cutropi maghiarimea.

Şi nu-i destulă acţiunea unui singur

*) Ei, vedeţi cum ne cunosc de temeinic ceice zilnic ne înjură: a trebuit să vină datele lui Andrássy, mai corect ale lui „Népszava", ca să le arete că mai sunt şi alte „naţiuni" în ţară.

ministru, ci toți să se întregească și sprijinească unul pe altul, dupăcum au început deja Andrassy prin împărțirea politică și administrativă a Ungariei, Darányi prin politica sa de proprietate, pentru a cărui realizare s'au preliminat în budgetul de pe 1909 *zece milioane pentru colonizări* și se vor vota zece ani dearândul tot câte zece milioane (!!!), Apponyi prin politica sa de cultură maghiarizatoare, Wekerle prin politica sa financiară întăritoare națională, Kossuth prin crearea unei industrii maghiare.

Articolul se sfârșește cu apelul la guvern, ca să lege dreptul de vot de cunoștința limbii maghiare.

Acest articol ne dă prilej să constatăm următoarele: După îndelungate lupte cu Coroana, ei au început a se convinge că sunt prea slabi pentru a rezista cu succes torentului vremilor schimbate. Urmează acum, ca noi să ne întărim și să ne ținem atât de tare și să luptăm cu atâta hotărâre, încât să-i convingem și noi că — dupăcum au început a vedea din datele statistice ce au fost date la lumină în »Népszava« — ei sunt prea slabi, deci să părăsească conduita ofensivă de până acum.

Dacă însă nu vom lupta destul de hotărât, ne-e teamă că așa cu vorbe umflate ca cele mai de sus ne vor face pagube mari, dupăce li vedem că au obrazul ca banii visteriei, la care contribue toți cetățenii, să-i folosească împotriva unei părți însemnate din cetățeni.

A.

Muntenegrul contra anexiunei Bosniei.

Se adeverește, că Muntenegru a protestat în contra anexiunei Bosniei și Herțegovinei declarând-o o violare arbitrară a tractatului din Berlin. Guvernul principelui Nichita mai zice în protestul său, că de cumva marile puteri ar recunoaște anexiunea ca fapt împlinit, Muntenegru s'ar considera din acel moment ca liber de toate îndatoririle, ce i le-au impus tractatul de la Berlin, mai ales articolul 29 al lui, care stabilește condițiunile anexărei de către Muntenegru a ținuturilor dela Antivari și a litoralului său. În acest articol se mai cuprinde și dispoziția, că Muntenegru trebue să se înțeleagă cu Austro-Ungaria asupra dreptului, ca ea (Austro-Ungaria) să construiască și să susțină o șosea și un drum de fier pe noul teritoriu muntenegrean și că totodată să asigure deplina libertate de comunicare pe aceste drumuri.

București, 25 Septemvrie.

Noua îndrumare a teatrului românesc. După cele ce se simt, vremuri tot mai bune trebue să se arate la Teatrul Național, a cărui stagiune se va deschide, în acest an, după cum s'a mai amintit, Sâmbăta viitoare cu »Cel din urmă vlăstar«, piesă originală de d-l Pandelea.

Pe lângă inovațiunile, pe cari d-l Eliade, le-a introdus în Teatrul Național, pe lângă atâtea măsuri, cari tind să ridice prestigiul teatrului românesc, îndrumându-l spre menirea lui adevărată, se svonește acum că directorul Teatrului Național plănuiește să organizeze, în localul teatrului, o expoziție de pictură permanentă, care să pună în evidență și să dea impulsul cuvenit talentelor acelor, cari ar voi să expună. Plănuiește apoi să dea regulat, din 15 în 15 zile de pildă, concerte și producțiuni corale pe scena aceluiași teatru.

In acest scop directorul Teatrului Național a cerut avizul măeștrilor Kiriak, Dinicu și Castaldi.

*

Dar mișcarea teatrală în București capătă o mai mare extensiune prin întemeierea unui teatru popular.

De bună seamă cele două scene, dela *Național* și *Liric*, îndeosebi în cei doi ani din urmă, erau neîndestulitoare pentru ca să dea reprezentații și de operă străină, și de operetă românească, de dramă, de comedie și mai cu seamă erau prea neîndestulitoare pentru ca să satisfacă cerințele acelor, cari urmăresc arta înaltă, subtilă și pe ale acelor. cari vin să vadă, să râdă, sau să învețe la teatru.

Un teatru popular era demult așteptat; un teatru, care să facă educația artistică a mulțimei, care își pierde nopțile la cinematograf, la luptele dela circ, lângă paharul cu bere, cafenea de mahala, cântărețe etc., un astfel de teatru e bine venit.

Directorul său este d-l *Th. M. Stoenescu*, care de multă vreme conduce o școală de artă dramatică în capitală.

In trupa acestui teatru, care se va deschide tot în Sâmbăta dela 27 Septemvrie v. sunt câteva talente recunoscute, talente cari s'au manifestat pe scena Teatrului Național din București, Iași sau Craiova — și sunt apoi foarte multe elemente noi, cari singure își vor da certificatul.

Reprezentațiile Teatrului popular vor alterna, se crede, cu acelea ale operetei la Teatrul Liric.

M.

Mișcarea răsboinică în Belgrad.

Despre iritațiunea cea mare ce domnește în Belgradul Sârbiei în urma proclamării anexiunei Bosniei i-se scrie de acolo lui »N. Fr. Pr.« între altele:

„Toată lumea este aici însuflețită pentru răsboi, începând dela copiii de școală, cari umblă cu cărțile subsuoară și împodobesc cu tricolorul sârbesc stradele Belgradului, până la cei mai slăbănogi, cari ies de prin cafenele și privesc cu plăcere la tinerime, aducându-și aminte de răsboaiele mai de demult ale Sârbiei. Pentru răsboi sunt hamalii ca și neguțătorii bogați, învățătorii, profesori, preoți și micii funcționari ca și înalții funcționari de stat. Stradele Belgradului oferă un rar spectacol. Din toate părțile vezi trecând grupuri de oameni tineri cu steaguri și auzi strigând neîncetat: »*Dole Austria!*« (jos cu Austria!) »*Zivia Srbska bosna*“ (trăiască Bosnia sârbească!) ș. a. Înaintea teatrului este statua principelui Mihail împodobită cu steaguri, pe o treaptă a ei șade milionarul Georgevici și suflă în trâmbiță, lângă el bate doba un student, ceva mai jos șade la masă scriitorul Bronislav Mesici c'o pălărie lată pe cap și chiamă sub steag voluntari pentru sfântul răsboi (cu Austria).

Până acuma s'au înscris ca voluntari 2000 de oameni tineri, în aula universității secretarul universității a înscris pe lista sa 600 de voluntari, într'un birt s'au înscris pe altă listă 400 de voluntari, un conducător al junilor radicali, aducând la universitate doi fii ai săi, i-a înscris pe amândoi în lista de voluntari.

O întâmplare simptomatică s'a petrecut la ambasada turcească din Belgrad. Un grup de studenți trecând pe acolo, ambasadorul turcesc Arzarian Bey i-a oprit și a invitat 10 dintre ei în palatul său. Aici i-a așezat în rând într'o sală și aducând din o odaie laterală un steag turcesc, l'a sărutat și ducând mâna dela inimă la frunte, cum e obiceiul turcesc, l'a predat studenților sârbi, cari au isbucnit în strigăte de »zivio« sgomotoase. Multi tălmăcesc această întâmplare ca o prevestitoare a unei alianțe sârbo-turcești. Poporul caută în jur după alianță și cu multă bucurie înregistrează foile din Belgrad știrea, că *Muntenegru*, cu care Serbia a fost întrerupt relațiile diplomatice, va fi de astădată pe partea Serbiei în contra Austro-Ungariei. Manevrele au fost deodată curmate și regele Petru, moștenitorul tronului, s'a întors la Belgrad. Poporul l'a salutat cu strigări: »în războí, în războí, du-ne craiule!«

*

Printr'un ucaz regal *scupștina sârbească*, care era să se întrunească în 1 Oct. st. v. în sesiunea ordinară, a fost convocată în *sesiune extraordinară* pe ziua de mâne, 26 Sept. v. (10 Oct. n.)

Marți seara s'a ținut în Belgrad sub președința regelui un *conziliu de răsboi*.

Evenimentele în Balcani.

Cu privire la diferitele știri asupra atitudinei Rusiei în chestiunea balcanică, *Agenția »Reuter«* află din sursă oficială că *guvernul rusesc nu a făcut nici o propunere puterilor în legătură cu desvoltarea lucrurilor în Balcani.* După cum este știut până în prezent, Rusia nu a dat încă un răspuns comunicării făcute de către Austro-Ungaria. Expunerea oficială a punctului de vedere rus nu a fost făcută până acum.

Din *Petersburg* se telegrafiază, că *Rusia are intențiunea de a adresa Joi invitare oficială Puterilor în scopul revizuirii tractatului de Berlin. Mai toți ambasadorii, dintre cari și cel austro-ungar, au avut conferințe cu d-l Tcharicow* (locțiitorul ministrului de externe Isvolsky, care e în străinătate).

*

Ziarul englez *„Times“* se exprimă în mod foarte viu contra anexării Bosniei și Herțegovinei, și zice: un congres al puterilor nu ar fi nici în interesul Turciei nici în interesul acelora, cari doresc fără egoism să-și păstreze pacea. Anglia trebue să refuze să participe la o conferință ale cărei margini nu sunt suficient limitate.

Ziarul *„Daily News“* condamnă de asemenea ținerea unei conferințe.

„Morning Post“ zice: Nu e necesar ca demersul, fie al Bulgariei fie al Austro-Ungariei, să turbure pacea Europei, schimbarea statului quo în Bosnia și Herțegovina este de o importanță legală mai mult decât materială. Chestiunea imediată este de a se ști cum să se restabilească acordul și dacă e posibil armonia dintre puteri. Nu pare necesar ca concordia să fie restabilită grație unui răsboiu.

*

Nota circulară austro-ungară privitoare la *anexiunea Bosniei și Herțegovinei* și la *evacuarea sandjacului Novibazar* a fost predată de către ambasadorii monarhiei noastre domnitorilor tuturor statelor, între cari firește, în primul rând și Sultanului.

*

Conziliul de miniștri turcesc întrunit Miercuri la Constantinopol a hotărât *să amâne deciziunea* privitoare la anexiunea Bosniei încă 3 zile și să amâne asemenea și deciziunea asupra declarării independenței Bulgariei cu câteva zile, pânăce se va clarifica ce pozițiune iau marile puteri față cu aceste evenimente. Interesant e că și marile puteri ar voi să știe mai întâiu ce deciziune i-a Turcia.

Pregătirile militare ale Turciei continuă viu cu toate acestea, la intrevenirea guvernului însă s'a hotărât a nu se face manifestațiuni în masse militare.

*

Părerea unanimă a claselor dirigiitoare turcești este că Turcia trebue absolut să mențină pacea și să facă numai protestări pe calea diplomatică. Contrar știrilor alarmante răspândite, nu s'a ordonat nici o mobilisare. Măsurile de prevedere luate consistă numai în ordinul dat de a fi gata de mobilizare ori când. Ziarele speră că războiul va fi evitat. Declară, că poate puterile semnatare ale tratatului de Berlin vor aplana conflictul cu Bulgaria.

*

Agentul diplomatic al Marei Britanii a remis o notă a ministerului de externe bulgar, declarând că guvernul britanic nu va putea recunoaște regalitatea bulgară înainte ca celelalte puteri și Turcia să-și fi precizat atitudinea în această cestiune.

*

In 6 Octomvrie toți *oficerii de gendarmerie austro-ungari au plecat din Macedonia* trecând dela Ueskűb la Serbia.

STIRILE ZILEI.

— 26 Septemvrie v.

Escursiunea școalelor românești din Brașov, care s'a făcut eri în Poiană, a fost favorizată de un timp splendid și a decurs în mod foarte animat. Deastădată a luat parte mai puțină lume românească, poate și din cauza timpului prea înaintat de toamnă.

Dr. Noorden la Sinaia. D-l prof. Dr. Noorden sosește azi în Sinaia, pentru a examina din nou pe M. S. Regele. D-sa scrie »V. Națională«, vine pentru a-și da seama de mersul boalei și rezultatele regimului alimentar prescris Augustului Suveran. Dăm cea mai formală desmințire svonurilor alarmante răspândite eri în Capitală, cumcă boala M. S. Regelui s'ar fi agravat. Aflăm din cercurile oficiale că starea sănătăței M. S. Regelui este satisfăcătoare și că Augustul Suveran a început un regim alimentar mai consistent.

Cele 21 adunări socialiste, cari au fost convocate pe eri seara în Budapesta, au fost oprite de poliție.

Foamea pentru cultură a preoților din Basarabia. Câțiva preoți din Basarabia au intrat *în Universități* lăsând preoția. Acest fapt se vede de 4—5 ani. În fiecare an câțiva preoți își părăsesc bisericile și enoriașii și se duc să capete cultura superioară laică. Curentul e general printre preoțime și dacă ar putea, cel puțin jumătate din preoțimea Basarabiei s'ar duce la universitate, dacă nu ca studenți regulați, apoi cel puțin ca ascultători. La preoți e acum un fel de *foame pentru cultura superioară*. Neputând lăsa familiile ca să-și sature această foame în centrele de cultură, cumpără biblioteci întregi și caută să se cultive urmărind și progresele științei după reviste. Când călătorești prin satele Basarabiei și mergi pe la preoți, întotdeauna ți-se plâng că n'au avut norocul să intre în vre-o universitate și că nu pot să părăsească slujba pentru a intra acum. Dacă ai o cultură înaltă, preotul începe a-ți arăta biblioteca, întrebându-te despre fiecare carte ce are, dacă e bună, dacă n'are păreri greșite sau date neadevărate, se informează de studiile și publicațiunile nouă în cutare sau cutare știință. Unul se interesează de agronomie, altul de geologie sau botanică, al treilea de filozofie, altul de astronomie sau teologie, dar mai mult se interesează de literatură, istorie și economia politică. Nu sunt rari cazurile când dai de vre-un popă, care caută să pătrundă în tainele mecanicei cerești, ale calculul integral sau ale vieței celulare.

Pentru comunitatea religioasă-română din Ierusalim. In urma stăruințelor *archimandritului Nifon* dela mănăstirea Sinaia, stăruinți despre cari s'a mai amintit aici, archimandritul *Iovinalie Manolescu din Ierusalim* a închiriat pentru comunitatea religioasă românească și pentru pelerinii români, edificiul construit acolo de mai multă vreme de regele Menelik al Abisiniei. Sunt două-zeci și șase de odăi și două saloane mari și o instalație de băi modernă — totul înconjurat de un frumos parc. Aici se va adăposti clerul bisericei românești din Ierusalim împreună cu comunitatea religioasă și cu pelerinii români. Inimile caritabile debunăseamă nu vor lipsi de-a veni în ajutorul bisericei, clerului și comunității religioase române din preajma Sfântului Mormânt.

Regina-mamă a Portugaliei, Maria Pia, după cum anunță ziarul »Corriere di Genova«, a înebunit. Semne de alienație s'au observat la dânsa din ziua atentatului, căruia i-a căzut victimă fiul și nepotul ei. Regina sufere de mania, că mânile și hainele ei îi sunt pătate de sânge. Nenorocita femeie se află în etate de 62 ani și este văduva regelui Ludovic al Portugaliei, care a încetat din viață în anul 1880.

»Căminul studentelor«. O frumoasă operă a săvârșit *d-na general Averescu*, soția ministrului rom. de răsboiu, cunoscută prin manifestarea sa cu atâta succes în muzică. Prin stăruința sa s'a înființat în București *»Căminul studentelor«*, care va da putința studentei din provincie, fără rude în capitală, să-și urmeze cursurile universitare cu mijloace mai modeste. In acest scop ministerul instrucțiunii publice a închiriat în strada Dorului un local, în care, deocamdată 22 studente vor putea avea, pentru suma de 40 lei, locuință și masa. Doamna Averescu cere printr'un apel obolul oamenilor de bine pentru aducerea la bun sfârșit a acestei opere.

»Curs pentru cantori«. Sub titlul acesta s'a furișat în numărul nostru poporal de eri un fel de avis mistificat fără știrea redacției noastre. Vom reveni mai pe larg în numărul de mâne și în numărul următor de Duminecă asupra acestui cas arătând, cum s'a putut ca foaia noastră să fie esploatată de abuzul vreunui intrigant. Pentru astăzi ne mărginim a publica următoarea telegramă, ce-o primim din Cluj: »Publicațiunea »Curs de cantori« din Nr. 212 al Gazetei« este plastografie. Protestez contra unei asemenea falsificări tendențioase. Dr. *E. Daianu*.«

Câte societăți românești sunt în America. După un conspect publicat de ziarul »America« din Cleveland se află pe pământul american până în present 42 societăți românești înființate în cursul anilor de către emigranții români.

Un leac contra colerei. Directorul institutului pentru esplorarea boalelor de infecțiune din Berna, profesorul *Kolle*, dă de știre, că în numitul institut s'au făcut încercări cu *serum* la unele animale pentru *lecuirea colerei*, cari încercări au dat *bune rezultate*. Acest serum se aplică acuma la bolnavii de coleră din Petersburg, unde și astăzi numărul lor se urcă la 1547. Profesorul Kolle pregătește o publicațiune asupra acestor esperimente ale sale.

Colera esploatată de reacțiune. Dacă colera din împărăția muscălească nu va fi alungată de înghețurile, cari se așteaptă peste o lună două, apoi e rău de tot cu Duma, căci reacțiunea rusească crede că singură Duma a fost în stare să aducă colera în țară. Ziarele recțiunei rusești, de un cinism desuchiat, învinuesc pentru vizita colerei pe cadeți și pe revoluționari. Li-se pare prea curioasă coincidența acestei plăgi cu revoluția rusească și turcească. Iar *»Novoie Vremea«* și mai întunecată decât celelalte, declară că prezența acestei grozave epidemii e o dovadă pentru neputința Dumei de a lupta împotriva răului — și că numai un *dictator* ar putea să facă sfârșit acestui grozav flagel.

Din timp în timp visul zilelor despotizmului se arată fascinător câte unui cap rămas strâmt din apăsarea unor vremuri

de păcate — şi începe să bată câmpii. ...Sau poate în ziarele de mai sus nu e vorba de colera, pe care o înţelege toată lumea, ci de colera aceea, care pune pe gânduri pe trândavi şi pe exploatatori şi pe care o numim cu alte cuvinte *revoluţie* sau *viaţă constituţională*. Cine ştie în limba lor de ce se plâng reacţionarii — şi lumea nu-i înţelege... Păcat!...

O expoziţie de poame, struguri şi derivatele lor va aranja »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului« din 18 până în 25 Octomvrie st. n. 1908 în comuna Avrig având a se împărţi de astădată premii de stat în sumă de 200 cor., dăruite Reuniunei de înaltul minister, cum şi diplome de recunoştinţă. Expoziţia va cuprinde poame şi struguri de tot felul în stare naturală, deasemenea derivatele lor, anume poame uscate şi ferte, lictar, compot, dulceaţă, must, vin, rachiu, oţăt, oleiu etc.. cum şi unelte, întocmiri şi modele din ramurile atinse. Drept întregire la expoziţie se admit şi producte din ceilalţi rami de economie.

Defectele generale sociale.

Conferinţă ţinută cu prilejul şedinţei literare-artistice a „Reuniunei Femeilor Române din Cluj“ la 31 Maiu, de Dr. Cassiu Maniu.

— Urmare. —

Afară de tendinţele criminale ce sunt îndreptate contra adevărurilor revelaţiunei divine şi prin cari se ţânteşte de către unii indobitocirea omului pentru a-l putea mai comod întrebuinţa de materie vilă în toate manoperile egoizmului sălbatec, la care a decăzut nivelul humanităţii actualmente, avem instituţiuni sociale, a căror scop tradează chaosul de păcate în care s'a zămislit. Astfel întră în şirul instituţiunilor sociale asocieri, ce au de scop siluirea directă a oamenilor ori în privinţa culturală ori economică. Astfel că e foarte evident, că asalturile asupra independenţei spirituale, ce e în strânsă legătură cu credinţa în nemurirea sufletului, sunt numai mijloace spre asaltarea neatârnărei culturale şi materiale a oamenilor. Cu un cuvânt societatea stă în faţa unei lige, ce vrea să-l scoboare pe om la nivelul unui animal necuvântător, pentru a-l sili să-şi dea avutul spiritual şi material elementelor antisociale ce s'au înstăpânit peste fiinţa omenească cu baioneta şi cu aurul, ce însaşi societatea inconştientă le-au depus în mânile lor.

Pentru ce permit formele sociale actuale formarea de trusturi, formări de asocieri de asigurări private ce numai privaţilor aduc foloase, formări de bănci, ce scot măduva din popoare întregi? Cum pot a se numi state culturale acele ce privesc cu umilire la Norvegia, care nu are analfabeţi şi care e cauza, că nu emulează unul cu altul în răspândirea culturei şi a mijloacelor culturei? De altă parte pentru-ce aceasta desorientare a societăţii faţă de îndrumarea scelerată a destinelor sale? Pentru ce aceasta lipsă de reacţiune faţă de dăinuirea unei vieţi collective, în care nu se jertfeşte aproape nimic pentru răspândirea culturei în popor? Pentru ce merge omenimea orbeşte spre prăpastia dejosirei şi nimicirei sale însaşi? Aceasta numai aşa se poate, că dejosirea omenimei serveşte de înălţare criminală a deţinătorilor puterii publice. Când Francezul numai căzut în genunchi putea vorbi cu nobilimea îngâmfată, a fost deja dovedită păcătoşenia feudalizmului ce şi-a primit pedeapsa în marea revoluţiune franceză. Când vedem popoarele căzute în genunchi înaintea capitalizmului şi militarizmului, putem şti că iarăşi suntem dejosiţi şi încă prin păcatele mari sociale adecă prin instituţiunile sociale actuale a căror susţinere şi suportare este crimă.

V. Să vedem în sfârşit care este răul ce bântue azi în sânul bisericei creştineşti şi cum împedecă răspândirea şi progresul spiritului religios.

Astfel am ajuns a vedea, cum faţa omenimei amăsurat internului omenesc atât de torturat se deformează în toate trăsăturile sale generale. Am văzut cum statura gigantică a omenimei este desfăcută din încheieturi, cum musculatura sa e abrutizată şi cum sistemul său nervos a devenit inutil fiind hypnotizat în centrul său vital: voinţa morală a totalităţii omenimei, care nici unde nu poate a se realiza azi în afară de instituţiunile religioase.

Puterea aranjatoare socială covârşitoare a instituţiunilor religioase atunci s'a perdut, când s'au ivit falzii apostoli. Durează şi azi efectul desastruos al dezbinării interne a bisericei creştineşti. Făcând o crudă şi repeţită esperienţă cu conştiinţa creştinească pusă în prăpăstioasele ispite ale reformatorilor, istoria ne convinge, că cele mai slabe părţi ale creştinismului sunt acele unde este mai estins ateizmul filozofic. Acest fiu bastard al geniului în Germania s'a născut, unde opera lui Luther s'a putut mai cu succes pune la cale în urma firei somnuroase germane şi în urma împărţirei sale în nenumărate state. Ne putem convinge, că împărţirea în state micuţe ale omenimei e terenul cel mai bun pentru distrugerea a toată unitatea spirituală ce este condiţiunea fericirei şi este garanţia a tot ce există valoros în om.

Vedem cum prin abaterea dela unitatea în dogmele creştinizmului au pătruns în edificiul măreţ al bisericei lui Isus Christos toate miazmele ateizmului, scepticizmului, francmasonizmului. In aşa mare măsură, încât azi Evreizmul îşi poate bate joc de cruce, de papa şi de orice instituţiune creştinească, despre a cărei scopuri înalte şi adevărate de altfel nimeni nu poate nutri îndoială. Pentru ce vedem slăbind în creştini tăria sentimentului creştinesc? Pentru ce trăim iarăşi epoca crudelă a îndoelii în credinţă? Cine a pus sâmburile zavistiei între fiii bisericei eterne a lui Isus Christos? De unde se nutreşte disconsiderarea a tot ce moraliceşte este mai perfect, a singurei mântuitoare biserici catolice adecă universale?! Singur numai acelora este a să atribui această diminuţiune spontană etică a omenimei, cari au avut interese contrare intereselor universale omeneşti. Adecă unor familii domnitoare, cari în fudulia lor nu au suferit majestatea bisericii catolice romane, şi aliaţilor naturali a tot ce e duşmănos creştinizmului şi mântuirii sufletelor. Aceşti aliaţi naturali sunt Evreii, francmasonii şi ambiţioşii lumii acesteia lipsiţi de conştiinţă, toată secta în fine a celor moralmente declasaţi.

Intr'adevăr ar fi timpul, ca instituţiunile religioase să se ocupe nu numai cu opere caritative trupeşti, ci şi cu mântuirea acestor declasaţi moralmente prin aceea că ar tinde la întărirea credinţei prin noui apostoli. Apostolatul acesta ar trebui să se manifesteze prin ridicarea din noroiul spiritual al creştinilor îmbătaţi de ideile subversive ale presei şi literaturei jidovite. Ar trebui ca pe cei ridicaţi *din mocirla moralităţii par exellence de provenienţă Evreiască* să-i mântue prin calea cea bună a credinţei, prin întemeiare de instituţinni religioase în înţeles spiritual caritative, cari prin iubirea spirituală ce se desvoaltă în conştiinţa celor ce cred în nemurirea şi destinul spiritului, să supună focului curăţitor toate teoriile şi aserţiunile contrare relevaţiunei divine. Să fie biserica creştinească iarăşi naia adevărată a lui Christos adăpostitoare sufletelor ispitite de necredinţă şi primejduite a se da pradă ateismului.

S'ar pretinde alianţa tuturor confesiunilor în contra tendinţelor ce vreau deja făţiş a distruge toate instituţiunile religioase, ce au deja programul lor răspândit în mod arogant şi în care se mărturiseşte pe faţă adorarea senzualismului materialist. In această mare alianţă a tuturor instituţiunilor religioase s'ar găsi mijloace pentru unificarea bisericei desbinate, căci fiind de acord asupra nemurirei spiritului, ar urma de sine consecvenţele logice de fire supranaturală ce au fost împiedecate a fi unitare chiar prin ignorarea legilor spirituale. *Căci ce este mai uşor decât a constata pe baza existenţei spiritului perfecţiunea sa nemărginită şi puterea sa de manifestare supraomenească?!* In urma acestei alianţei ar trebui să recunoască toţi, *că biserica lui Christos numai una poate fi, că misteriile sfinte au toate calităţile mijlocirei graţiei divine, căci ele au fost instituite în conglăsuire cu viaţa pur spirituală şi ca legi ale făpluirii şi gândirii absolut necesare spre a trece din existenţa materială la o existenţă mai perfectă, adecă spirituală.* Prin abaterea dela aceasta explicare naturală şi-au perdut strălucirea lor originală dogmele sfinte întemeiate prin Isus Christos şi susţinute în curăţenia lor prin apostoli şi *prin atâţi oameni mari, geniali şi sfinţi ai bisericii catolice.* Aceasta lipsă de strălucire se aseamănă perfect cu faţa mohorâtă a unui bolnav, a unei plante ţinute în umbră groasă. Căci precum sângele dă rumeneală şi face radioasă faţa, tot aşa şi circulaţiunea adevărurilor creştine dă nobleţa originei sale divine bisericei creştineşti şi precum soarele cald dă seva vieţii unei plante, tot aşa căldura unirii într'un cuget şi într'o simţire dă tăria majestăţii sale eterne credinţei creştineştl.

(Va urmă.)

Către preşedinţii agent. „Asociaţiunii“.

Comitetul despărţământului I. (Braşov) al »Asociaţiunii« Vă încunoştiinţează despre două hotărâri ale adunării cercuale a despărţământului nostru, ţinută în Cristian.

1) Având în vedere starea înapoiată culturală, în care se găseşte poporul nostru, »Asociaţiunea« a crezut, că are datoria, ca societate care luptă pentru desvoltarea culturii, să îndrepte şi acum. Comitetul despărţământului nostru făgăduieşte deci *două premii* de câte *50 coroane (cincizeci de coroane)* acelora, cari în decursul lunilor Noemvrie 1908 — Martie 1909 inclusiv, vor învăţa numărul cel mai mare de neştiutori de carte, să scrie şi să cetească.

Cel care începe şcoală cu astfel de consăteni ai săi să anunţe aceasta comitetului despărţământului nostru. El va avea datoria să facă lista înscrişilor în ordinea, în care ei se prezintă; ea va fi semnată de preotul ori de directorul şcoalei din localitate şi la examenul, ce-l va ţinea cu şcolarii săi o va prezenta delegatului trimes din partea comitetului despărţământului.

2. Se aminteşte, că în agentură se găsesc totdeauna 2—3 persoane (preotul, învăţătorul, notarul, veterinarul), cari sunt în stare să ţină prelegeri pororului despre lucruri practice, din învăţarea cărora el să poată avea un folos, ori să le vorbească despre altceva, ce i-ar putea lărgi vederile în judecarea propriei sale persoane ori a altora. Dacă agentura poate ţinea astfel o adunare în numele »Asociaţiunii« fără să aibă lipsă absolută de ajutorul comitetului despărţământului, ea ar dovedi cel mai frumos zel, putere, bunăvoinţă şi ar arăta că »Asociaţiunea« mai găseşte încă mijloace de răspândire şi întărire a culturii noastre.

Domnii preşedinţi ai agenturilor sunt rugaţi să încunoştiinţeze comitetele despărţământului despre măsurile ce-au luat în comuna lor pentru îndeplinirea acestor două hotărâri ale adunării cercuale.

Braşov, 25 Septemvrie v. 1908.

Nicolae Bogdan, directorul despărţ. *Dr. Alexandru Bogdan*, secretarul desp.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta. 9 Oct. O mare demonstraţie a socialiştilor împreunată cu vărsări de sânge a avut loc aseară aici. Socialiştii în amărîrea lor, că căpitanul de poliţie a interzis 20 adunări poporale, s'au adunat în pădurea oraşului, de unde au plecat în grupuri spre strada Andrassy. In piaţa Octogon 13 poliţişti în frunte cu căpitanul Bonis călări au oprit mulţimea. Poliţia a somat mulţimea să se împrăştie, la ceea ce s'au auzit mai multe puşcături de revolver. *Socialiştii au tras salve în poliţişti. Caporalul Bentschik a căzut de pe cal.* Au fost nimeriţi şi câţiva cai. La aceasta poliţişti încă au tras salve în demonstranţi. Au răsunat 70—100 puşcături. 3 demonstranţi au fost grav răniţi, 29 arestaţi.

Budapesta, 9 Octomvrie. Eri au primit ordin de plecare trei monitoare austro-ungare. Vasele au să aştepte la Zimony alte dispoziţiuni.

Carlovăţ, 9 Oct. Eri a avut loc instalarea patriarchului Bogdanovici Lucian. Patriarchul a rostit un discurs mai lung, în care a spus că în tot-deauna va păşi pe calea adevărului.

Triest, 9 Octomvrie. O ştire sosită aici anunţă că *Albania s'a proclamat stat independent.*

Constantinopol. 9 Oct. Relaţiunile diplomatice dintre Turcia şi Bulgaria sunt rupte. Consiliul de miniştri ţinut eri a hotărât să recheme pe comisarul imperial din Soffa. Dintre funcţionarii responzabili, marele vizir e acela care se sileşte să proovace războiul. Marele vizir Kiamil paşa a declarat, că conflictul cu Bulgaria poate fi rezolvat numai pe calea armelor. Guvernul a amânat luarea unei hotărâri decisive, până la sosirea noilor ştiri. Ministrul de război a dat însă trupelor dela graniţă ordinile necesare.

Atena, 9 Oct. In urma loviturei de stat din Bulgaria, populaţiunea cretană a proclamat anexarea Cretei la Grecia, Hotărârea a fost adusă la îndeplinire eri. Intreaga insulă a instalat autorităţi elene. Mii de Cretani din provincie au venit în Canea să manifesteze cu entuziasm, aclamând Grecia.

Cettinje, 9 Oct. Principele Nichita a adresat eri un manifest către popor, în care protestează în contra anexărei Bosniei şi Herţegovinei.

Paris, 9 Oct. Ştirile despre asasinarea moştenitorului tronului Greciei nu se confirmă.

Glume.

Bărbatul e în discuţie cu soţia pentru toaleta ce şi-a făcut în vederea curselor de cai.

— In sfârşit, zice soţia, e supărător... tu nu cunoşti nimic la toaletele femeilor!

— Ba da, scumpa mea, preţul!...

*

O definiţie:

Sinucisul. — Un individ, care nu ştie să trăiască.

*

— Am început cu regimul vegetarian, domnule deputat, şi-mi merge foarte bine. Incearcă numai şi ai să vezi.

— Graţie! Eu mă mulţumesc să urmez regimul parlamentar, care îmi face foarte bine.

„ALBINA“ institut de credit şi de economii

Filiala Braşov.

Conspectul operaţiunilor în luna lui Sept. 1908.

Intrate:

Numerar cu 1 Sept. 1908.	Cor.	15,496·55
Depuneri spre fructificare	„	190,167·19
Cambii rescumpĕrate . .	„	471,749·17
Conturi curente	„	10.905·67
Imprumuturi pe efecte şi alte împrumuturi . . .	„	28,505·26
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	30,124·19
Comisiuni, cupoane şi efecte	„	46,626 98
Bănci	„	209,644·67
Interese şi provisiuni . .	„	35,703·37
Diverse	„	544,452·29
	Cor.	1.583,375·34

Eşite:

Depuneri spre fructificare .	Cor.	233,648·17
Cambii escomptate . . .	„	521,867·—
Conto curent	„	145,269·65
Imprumuturi pe efecte şi alte împrumuturi	„	67,664·—
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	26,403·96
Comisiuni, cupoane şi efecte	„	51,375·71
Interese şi provisiuni . .	„	958·08
Spese şi salare	„	5,834·29
Bănci	„	378,338·88
Diverse	„	146,510·03
Numerar cu 30 Sept. 1908	„	5,505·57
	Cor.	1.583,375·34

Dr. Nicolae Vecerdea
dirigent.

Iosif Oncioiu
contabil.

Iosif Moldovan
cassar

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

COLOSAL este norocul la KISS!

Cu stăruință, activitate, invenții, economie, aduni bani în timp îndelungat, dar a te îmbogăți curând, pe neașteptate, este posibil numai cu noroc la câștiguri mari. De aceea cumpără cei mai mulți oameni losuri, căci cu aceasta **au speranță** a se înbogăți iute.

Cu deosebire sunt losurile loteriei de clase r. u. căutate, căci din 125,000 mii de losuri care se pune în vânzare 62,500 losuri câștigă, prin urmare tot al **doilea los câștigă** necondiționat. **Șansele de câștig sunt unice în felul lor**, nu există plan de loterie mai solid și favorabil.

Atât emisiunea cât și tragerea losurilor urmează sub controla stăpânirei r. u. și din cauza aceasta publicul **are toată confiența** în losurile de clasă.

Norocul este necalculabil. Dela întâmplare atârnă norocul multor oameni. In viața ori cui sunt momente, în care se poate noroci, de aceea să-și cerce norocul cu număru care s'află lângă **numele** propriu sau la numele unei persoane iubite, care posibil la tragerea viitoare va eși cu câștig mai mare.

Lista

câștigurilor celor mai mari din 62500 losuri ale loteriei XXIII de clasă reg. ung. ce se vor trage în 6 luni din totalul de losuri 125.000 sunt:

Câștigul cel mai mare este

1,000.000 Cor.

(UN MILION COROANE.)

		Coroane
1	Premiu	600000
1	Câștig	400000
1	„	200000
2	„	100000
2	„	90000
2	„	80000
2	„	70000
2	„	60000
1	„	50000
3	„	40000
3	„	30000
6	„	25000
9	„	20000
13	„	15000
44	„	10000
61	„	5000
22	„	3000
475	„	2000
961	„	1000
1635	„	500
165	„	300
39675	„	200
5325	„	170
5325	„	130
8765	„	100, 80, 40
62500	câștiguri și premii	Coroane.

Cercați-vă norocul la noi, pentrucă MARE e norocul lui KISS!

Karl Kiss & Co.

Bancă, societate pe acții. Colectori principali a loteriei de clase priv. r. u.

Birou central: **IV. Kossuth Lajos-utcza 13.**

FILIALE: Rakoczi ut 55. FILIALE: Erzsébet-körut 22.

CUM TE CHIAMĂ?

Numerii aceștia se capătă numai la noi!

Adela	60142	Costi	68015	Ferdin.	48152	Izidor	53 82	Mano	34078	Roland	82122
Adolf	96085	Clemen	22222	Fereno	94244	Izo	67672	Marcel	8186	Rozalia	91902
Andor	44789	Clarisa	90779	Flóra	8393	J kab	4957	Margit	92600	Rozsika	8544
Adria	110545	Cesar	3365	Florian	68007	Janka	10496	Maria	105994	Rudolf	57734
Agnes	93377	Cecila	119440	Floris	90760	Janos	29153	Mariska	51234	Solomo	13692
August	22195	Carolia	21393	Fodor	102251	Jenö	37794	Mark	13625	Sason	107473
Akos	8159	Camila	94913	Franciso	2329	Jolan	48143	Mariuța	8228	Samuel	34079
Aladar	57514	Bö ke	67617	Frida	29441	Jonaș	53387	Marton	21375	S ndor	27983
Alajos	73360	Borișca	4977	Friges	51228	Jozsa	64234	Matei	91094	Sarolta	48151
Albert	90707	Daniel	93342	Fülöp	13645	Josif	92583	Malvin	100968	Sebistin	94244
Alfons	102204	David	21374	Gabor	5204	Judita	75008	Matild	8532	Simon	8398
Alfred	33815	Dumitu	67336	Gabriel	74126	Julia	20184	Matyas	12707	Stefania	68007
Alice	79330	Demjen	20046	Gașpar	90801	Julișca	91095	Melinda	90799	Sanislo	90769
Amali	9804	Denes	106184	Gidion	106157	K lman	106000	Mare	108045	Serena	102251
Ambrus	54793	Dezsö	21352	Gergely	32076	Kamil	39570	Mici	8399	Sidonia	2329
Alois	94933	Doma	67326	Gertrud	54404	Karolina	8223	M hail	13028	Silard	29441
Andrei	106 48	Dora	53395	Geza	23147	Karoly	22154	Miklos	21686	Tamas	51228
Anna	39499	Dorotia	92576	Gida	94983	Kazmer	93327	Miksa	94984	Tasilo	13645
Anton	21052	Döme	8545	Gizela	8205	Katali	102539	Milan	119167	Teofil	5204
Atonia	90847	Demeti	58579	Gotfrid	108024	Klemen	51178	Mor	50562	Teodor	74126
Aranka	13662	Eberard	91314	Gustav	95330	Klara	29463	Náczi	95339	Terezia	90801
Ármin	78258	Edit	106164	Gyarfaș	58136	Klotild	95025	Nador	108054	Terka	106157
Arnold	91937	Ede	51230	Guido	20181	Konrad	8379	Natali	110198	Tiamer	32066
Aron	4417	Eduard	22222	George	51221	Korneli	13643	Nathan	8313	Tibor	54404
Arpad	119449	Elek	90757	Győző	119427	Kornel	20554	Neli	53395	Titus	23147
Antur	22289	Elemer	8354	Gyula	39594	Kristof	90825	Nesti	92576	Tivadar	94983
Atila	73367	Elenora	60094	Gyuri	27186	Kristin	107497	Neti	8545	Tobias	8205
Agosta	94210	Elias	45568	Hedv g	12710	Lajos	45594	N na	58549	Todor	108024
Aurel	92491	Ela	102232	Helena	91089	Laslo	8194	Olga	91314	Ulric	95330
Aurelia	21358	Elvira	50565	Henric	32069	Lazar	67617	Olivar	106164	Urban	58136
Balázs	13663	Elza	39579	Herman	45558	Lenard	21637	Orban	51230	Valentin	20181
Balint	106196	Emanil	9492	Hermin	78322	Lenke	93388	Oscar	22222	Valeria	51221
Bandi	64617	Emil	20176	Hubert	22443	Leo	108115	Otila	90758	Vencel	119427
Barnabas	616	Emilia	13034	Hugo	3369	Laura	8383	Ödön	8354	Vendel	39594
Batrix	94923	Ema	67667	Iboica	105876	Leontin	19119	Otto	60094	Verona	27186
Bela	51200	Endre	3355	Ida	93674	Leonor	48131	Paul	45568	Vidor	12710
Benede	34291	Erna	29461	Ignaț	96778	Lidia	94241	Paula	102232	Victor	91089
Benian	94227	Ernesti	96831	Ilka	67657	Lina	22 57	Petru	50565	Victori	32069
Bernat	21075	Ernö	119440	Iles	8139	Livia	5213	Piroșca	39579	Vilma	45558
Berta	108041	Ervin	51250	Ilma	22142	Lorant	78243	Pista	94920	Vilmos	78222
Bertan	20050	Erzébet	23722	Ilona	13263	Lipot	90826	Pongac	20176	Vince	22443
Bertold	4204	Etel	91902	Imre	73348	Lörinc	2319	Rachel	13034	Walter	3360
Blanca	13028	Eugenia	8544	Iren	32072	Lucia	92456	Rafael	67667	Wlad	105976
Bodog	73348	Eva	57734	Irma	94209	Ludia	118100	Regina	3365	Zoltan	93674
Boldijar	8331	Fabian	13792	Istvan	50731	Lukacs	21864	Rene	29464	Zeni	46789
Borbal	95025	Fani	107473	Ivan	2312	Ludvig	7484	Rezsö	96831	Zsiga	67657
Cristin	39579	Felicia	34079	Ivor	68015	Luiza	66924	Ricard	119440	Zofia	8139
Corneli	57527	Félix	27083	Izebela	73120	Magda	90795	Robert	51250	Zsana	22442

Ne rugăm a comanda de cu vreme ca numerii ce i voiți să nu fie vânduți.

Prețurile losurilor clasei I.:

a 8-a parte C. 1·50
a 4-a parte „ 3·—
o jumătate „ 6·—
întreg „ 12·—

Tragerea:

în 19 și 21 Noemvrie.

Tăiați acest cupon și trimiteți-l nouă:

ȚEDULA DE COMANDĂ.

Cassa de bancă KARL KISS & Co., A. Ges.

Budapesta IV. Kossuth Lajos-u. 13.

Ne rugăm a ne trimite .... los clasă I a XXIII loterie, și a planului oficios.

Prețul de K .... } trimit în marci poștale. / „ cu mandat poștal. / luați-l cu rambursă.

Adresa exactă: | Numele .... / Locuința, Str. și Nr. casei .... / Poșta ultimă (comit.) ....

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Octomvrie n. 1908.

Renta ung. de aur 4%	109 70
Renta de coróne ung. 4%	91.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	81 40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92 05
Bonurĭ rurale croate-slavone	93 50
Impr. ung. cu premiĭ	185 50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	141 75
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$	95 70
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$	95 60
Renta de aur austr. 4%	114 65
Renta de coróne austr. 4%	95 80
Bonurĭ rurale ungare 3½%	86.50
Losurĭ din 1860	151 85
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	732.—
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	629 50
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung.	1744 —
Napoleondorĭ	19.11
Mărcĭ imperiale germane	117.47½
London vista	239 60
Paris vista	95.45
Note italiene	95 10

Cursul pieței Brașov

Din 8 Octomvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român	„	18.70	„	18.88
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusescĭ	„	2 5 ½	„	2.53
Napoleondori.	„	19.04	„	19.12
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărcĭ germane	„	117.—	„	117.40

Nr. 987—1908.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român", conform deciziunii adunării generale din Șimleu, dă **un premiu de cor. 100** pentru cel mai bun **Abecedar** pentru analfabeți.

Condițiile concursului sunt următoarele:

1) Manuscrisele se vor înainta **până la 1 Aprilie 1909** comitetului central al Asociațiunei în Sibiiu (Strada Morii Nr. 6).

2) Manuscrisele vor fi scrise numai pe o față a hârtiei și vor fi însoțite de un plic închis cu numele autorului, iar pe plic motto din fruntea manuscrisului.

3) Manuscrisele întrate se vor censură prin secția școlară a Asociațiunii, care va recomandă comitetului central pe cel mai bun abecedar spre a-l premiă și tipări în Biblioteca poporală a Asociațiunii.

4) Autorul abecedarului premiat va primi și onorarul de cor. 40 de coală de tipar, conform deciziunii comitetului centr. l Nr. 45 din 1907. Manuscrisele nepremiate se vor înapoiă autorilor.

Din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută la 22 August 1908.

Prezident: Secretar:

Iosif Sterca Șuluțu. Oct. C. Tăslăuanu.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 9 Octomvrie 1908.

Mésura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	Valuta în fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	17	—
„	Grâu mijlociu	16	—
„	Grâu mai slab	15	—
„	Grâu amestecat	12	—
„	Sĕcară frumósă	10	—
„	Sĕcară mijlociă	9	60
„	Orz frumos	8	—
„	Orz mijlociu	7	—
„	Ovĕs frumos	6	40
„	Ovĕs mijlociu	6	—
„	Cucuruz	11	—
„	Mălaiu (meiu)	11	—
„	Mazăre	16	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	12	—
„	Sĕmênță de in	20	—
„	Sĕmênță de cânepă	10	—
„	Cartofĭ	2	—
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	12
„	Carne de porc	1	28
„	Carne de berbece	—	72
100 kil.	Sĕu de vită próspet	40	—
„	Sĕu de vită topit	62	—

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.